

Helsinki, Kööpenhamina, Oslo, Tukholma, 29. lokakuuta 2003

Osavuositiedot tammi-syyskuu 2003

Perusliiketoiminnan kehitys vakaata kolmannella neljänneksellä (Q3)

- Liikevoitto oli 470 miljoonaa euroa (Q2: 579 miljoonaa euroa)
- Tulos kasvoi 55 prosenttia 628 miljoonaan euroon (Q2: 405 miljoonaa euroa – Q3/2002: 193 miljoonaa euroa)
- Tuotot olivat 1 403 miljoonaa euroa (Q2: 1 463 miljoonaa euroa – Q3/2002: 1 406 miljoonaa euroa)
- Kulut vähenivät 2 prosenttia 881 miljoonaan euroon (Q2: 902 miljoonaa euroa)
- Osakekohtainen tulos oli 0,21 euroa (Q2: 0,14 euroa – Q3/2002: 0,07 euroa)
- Oman pääoman tuotto oli 26,6 prosenttia (ilman liikearvoa), verojen vaikutus huomioon ottaen 14,0 prosenttia (Q2: 18,1 prosenttia)

Tulos parani huomattavasti tammi-syyskuussa 2003

- Liikevoitto nousi 30 prosenttia 1 429 miljoonaan euroon (1 101 miljoonaa euroa vuoden 2002 vastaavana ajanjaksona)
- Tuotot olivat 4 240 miljoonaa euroa (4 213 miljoonaa euroa)
- Kulut laskivat 2 prosenttia 2 700 miljoonaan euroon (2 752 miljoonaa euroa)
- Osakekohtainen tulos 12 edeltävältä kuukaudelta oli 0,55 euroa
- Oman pääoman tuotto oli 19,0 prosenttia (ilman liikearvoa), verojen vaikutus huomioon ottaen 14,8 prosenttia

Fokusointi jatkuu

- Sopimus IBM:n kanssa yhteistyöstä tietoteknisessä tuotannossa
- Norjalaisen perintäyhtiö Inkassosentralenin myynti
- Konsernirakenteen muutosprosessi etenee
- Konsernin omien osakkeiden hankinta

”Tämä on kolmas peräkkäinen neljännes, joka osoittaa konsernin tuloskehityksen olevan oikealla tiellä. Kun kertaluonteisten myyntivoittojen vaikutusta ei oteta huomioon, tuotot ovat pysyneet entisellä tasollaan. Kulujen väheneminen jatkuu. Luottotappiot on rajattu yksittäisille ongelma-alueille ja luottokannan laatu on pysynyt entisellään. Olemme vähentäneet konsernin toiminnan ja rakenteiden monimutkaisuutta, ja se alkaa nyt tuottaa tuloksia. Toimintaamme on edelleen mahdollista tehostaa ja yksinkertaistaa”, sanoo Nordean konsernijohtaja Lars G Nordström.

Nordea on Pohjoismaiden ja Itämeren alueen johtava finanssipalvelukonserni. Konsernilla on kolme liiketoiminta-alueita: vähittäispankki, suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat sekä varallisuudenhoito ja henkivakuutus. Nordealla on lähes 11 miljoonaa asiakasta ja 1 240 konttoria. Konserni on maailman johtava Internet-pankkipalveluiden tarjoaja ja sillä on yli 3,5 miljoonaa verkkopankkiasiakasta. Nordea noteerataan Helsingin, Kööpenhaminan ja Tukholman pörsseissä.

Liiketoiminta-alueisiin perustuva tuloslaskelma

	7-9	4-6	Muutos	1-9	1-9	Muutos	1-12
Miljoonaa euroa	2003	2003	%	2003	2002	%	2002
Rahoituskate	838	843	-1	2 516	2 566	-2	3 451
Palkkiotuotot ja -kulut	379	366	4	1 098	1 147	-4	1 535
Arvopaperikauppa	130	155	-16	442	400	11	530
Muut	56	99	-43	184	100	84	154
Tuotot yhteensä	1 403	1 463	-4	4 240	4 213	1	5 670
Henkilöstökulut	-531	-539	-1	-1 590	-1 541	3	-2 086
Muut kulut	-350	-363	-4	-1 110	-1 211	-8	-1 659
Kulut yhteensä	-881	-902	-2	-2 700	-2 752	-2	-3 745
Tulos ennen luottotappioita	522	561	-7	1 540	1 461	5	1 925
Luottotappiot, netto	-89	-92	-3	-279	-185	51	-261
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	10	19	-47	43	36	19	52
Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta	443	488	-9	1 304	1 312	-1	1 716
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta	27	81		137	81		122
Henkivakuutustoiminnan tulos	40	50		109	-42		2
Vahinkovakuutustoiminnan tulos	-	-		-	-122		-122
Liikearvopoistot	-40	-40	0	-121	-128	-5	-171
Liikevoitto	470	579	-19	1 429	1 101	30	1 547
Eläkesäätiön vastuuvajeen kattaminen	-	-		-	-272		-255
Verot	159	-174		-139	-265	-48	-405
Vähemmistöosuus	-1	0		-2	0		0
Tulos	628	405	55	1 288	564	128	887

Tunnusluvut

Osakekohtainen tulos, euroa	0,21	0,14		0,44	0,19		0,30
Osakekurssi, euroa, kauden lopussa	4,92	4,17		4,92	4,05		4,20
Osakekohtainen oma pääoma ¹ , euroa	4,28	4,03		4,28	3,91		4,06
Osakkeiden määrä ¹ , miljoonaa	2 928	2 928		2 928	2 928		2 928
Oman pääoman tuotto, ilman liikearvoa ² , %	26,6	18,1		19,0	10,0		11,3
Oman pääoman tuotto, %	20,6	13,5		14,2	6,4		7,5
Luotonanto, miljardia euroa	149	147		149	147		146
Yleisön talletukset, miljardia euroa	93	91		93	93		94
Oma pääoma ¹ , miljardia euroa	13	12		13	12		12
Taseen loppusumma, miljardia euroa	261	270		261	252		250
Hoidossa oleva varallisuus, miljardia euroa	107	102		107	93		96
Kulu/tuotto-suhde, pankkitoiminta ³ , %	61	58		61	64		64
Kulu/tuotto-suhde ilman sijoitustoimintaa, %	62	61		63	65		65
Ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista, %	7,5	7,5		7,5	7,0		7,1
Vakavaraisuussuhde, %	9,8	9,8		9,8	9,0		9,9
Riskisijoitukset, miljardia euroa	135	135		135	137		135

¹ Kauden lopussa. Tammi-syyskuussa 2003 osakkeita oli keskimäärin 2 928 miljoonaa (2 955 miljoonaa tammi-joulukuussa 2002). Ei laimennusvaikutusta.

² Tulos ennen vähemmistöosuutta ja liikearvopoistoja suhteessa keskimääräiseen omaan pääomaan (neljänneksittäin). Keskimääräiseen omaan pääomaan on luettu mukaan vähemmistöosuus ja siitä on vähennetty liikearvo kokonaisuudessaan.

³ Kulut yhteensä suhteessa tuottoihin, mukaan lukien pankkitoiminnan sijoitusten tuotot sekä osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista.

Neljännesvuosittainen kehitys

		7-9 2003	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002
Miljoonaa euroa	Liite					
Rahoituskate		838	843	835	885	874
Palkkiotuotot ja -kulut	1	379	366	353	388	371
Arvopaperikauppa		130	155	157	130	127
Muut		56	99	29	54	34
Tuotot yhteensä		1 403	1 463	1 374	1 457	1 406
Henkilöstökulut		-531	-539	-520	-545	-521
Muut kulut		-350	-363	-397	-448	-404
Kulut yhteensä	2	-881	-902	-917	-993	-925
Tulos ennen luottotappioita		522	561	457	464	481
Luottotappiot, netto		-89	-92	-98	-76	-66
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset		10	19	14	16	4
Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta		443	488	373	404	419
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta		27	81	29	41	39
Henkivakuutustoiminnan tulos		40	50	19	44	-13
Vahinkovakuutustoiminnan tulos		-	-	-	-	-4
Liikearvopoistot		-40	-40	-41	-43	-42
Liikevoitto		470	579	380	446	399
Eläkesäätiön vastuuvajeen kattaminen		-	-	-	17	-120
Verot		159	-174	-124	-140	-86
Vähemmistöosuus		-1	0	-1	0	0
Tulos		628	405	255	323	193
Osakekohtainen tulos, euroa		0,21	0,14	0,09	0,10	0,07
Osakekohtainen tulos 12 edeltävältä kuukaudelta, euroa		0,55	0,40	0,30	0,30	0,38

Liite 1 **Palkkiotuotot ja -kulut**, miljoonaa euroa

Arvopaperivälitys	28	20	24	35	38
Varallisuudenhoito/rahastot	120	114	104	108	101
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	2	6	5	7	6
Luotonanto	88	87	88	95	86
Talletukset ja maksujenvälitys	194	191	179	195	189
Valuutanvaihto	10	9	7	15	11
Muut	35	25	32	39	33
Palkkiokulut	-84	-80	-76	-88	-85
Palkkiotuotot ja -kulut mukaan lukien sijoitustoiminta josta sijoitustoiminnan tulos	393	372	363	406	379
Palkkiotuotot ja -kulut	379	366	353	388	371

Liite 2 **Kulut**, miljoonaa euroa

Henkilöstökulut ¹	532	541	521	547	523
Tietotekniikkakulut ²	88	85	99	136	111
Markkinointikulut	14	23	18	34	21
Posti-, puhelin- ja toimistokulut	53	49	58	62	50
Vuokratulot, rakennukset ja kiinteistökulut	74	81	82	89	79
Muut	123	128	142	130	146
Kulut mukaan lukien sijoitustoiminta josta sijoitustoiminnan tulos ³	884	907	920	998	930
Kulut	881	902	917	993	925

¹Tulokseen sidottuja palkkoja oli vuoden 2003 kolmannella neljänneksellä 22 miljoonaa euroa (toisella neljänneksellä 27 miljoonaa euroa).²Sisältää tietokone- ja huoltokulut sekä konsulttien palkkiot. Kokonaisuudessaan tietotekniikkakulut (vakuutustoiminnan kulut pois lukien sekä henkilöstö- ja muut vastaavat kulut mukaan lukien) olivat kolmannella neljänneksellä 166 miljoonaa euroa (toisella neljänneksellä 174 miljoonaa euroa).³Mukaan lukien henkilöstökulut (kolmannella neljänneksellä miljoona euroa).

Konserni

Yhteenvedo vuoden kolmannen neljänneksen tuloksesta

Kolmannella neljänneksellä tuotot vähenivät, kulut pienenevät edelleen ja luottokannan laatu säilyi ennallaan.

Liikevoitto oli 470 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksellä oli 579 miljoonaa euroa. Liikevoitto laski 19 prosenttia, kun sijoitustoiminnan tulos ja kertaluonteiset myyntivoitot pienenevät sekä arvopaperikaupan tuotot vähenivät hieman. Kulut ja luottotappiot alenivat.

Tuotot yhteensä pienenevät jonkin verran. Ilman kertaluonteisten erien vaikutusta tuottoja oli kolmannella neljänneksellä lähes saman verran kuin edellisneljänneksellä. Kulut yhteensä vähenivät 2 prosenttia ja olivat 881 miljoonaa euroa.

Verojen vaikutus paransi 159 miljoonalla eurolla neljänneksen tulosta, joka oli 628 miljoonaa euroa. Se vastaa 0,21 euron osakekohtaista tulosta. Oman pääoman tuotto oli 26,6 prosenttia (ilman liikearvoa). Osakekohtainen tulos 12 viime kuukaudelta oli 0,55 euroa.

Kolmas neljännes

Maailmantalouden tilanne koheni jonkin verran kolmannella neljänneksellä. Pohjoismaiset pörssi-indeksit nousivat 1–11 prosenttia, ja pörssien vaihto kasvoi keskimäärin 24 prosenttia. Lyhyet markkinakorot olivat keskimäärin jonkin verran edellisneljänneksen matalammalla, kun keskuspankit laskivat korkojaan kaikissa Pohjoismaissa kesäkuussa ja Norjassa ja Ruotsissa vielä uudelleen kolmannella neljänneksellä.

Luotonanto oli 149 miljardia euroa (kasvu prosentti); kasvu johtui pääasiassa kotitalouksien asuntolainojen määrän kasvusta. Talletukset kasvoivat 2 prosenttia 93 miljardiin euroon. Henkilöasiakkaiden talletusten määrä kasvoi, mutta suurten yritysten talletusten määrä supistui.

Hoidossa olevan varallisuuden määrä kasvoi 5 prosenttia 107 miljardiin euroon. Kasvu perustui sekä uusiin sijoituksiin että arvonnousuun.

Kahdentoista viime kuukauden aikana luotonanto on kasvanut prosentin ja talletukset ovat pysyneet ennallaan. Kun valuuttakurssien muutokset otetaan huomioon, luotonanto ja talletukset ovat lisääntyneet 2 prosenttia.

Tuotot

Rahoituskate oli 838 miljoonaa euroa (843 miljoonaa euroa). Lyhyet korot olivat keskimäärin 40–50 pistettä matalammalla kuin toisella neljänneksellä ja aiheuttivat edelleen alenemispaineita korkotuottoihin. Suojaukset lyhyiden korkojen laskua vastaan kompensoivat alenemispaineita.

Luottomarginaalit pysyivät ennallaan. Luotonanto henkilöasiakkaille kasvoi edelleen. Kasvu oli kolmannella neljänneksellä 3 miljardia euroa eli 6 prosenttia. Luotonanto pienille, keskisuurille ja suurille yrityksille pysyi miltei ennallaan.

Palkkiotuotot kasvoivat 4 prosenttia 379 miljoonaan euroon (366 miljoonaa euroa). Varallisuudenhoidon palkkiotuotot kasvoivat 5 prosenttia vilkkaan myynnin ja osakemarkkinoiden vahvistumisen seurauksena. Maksuliikenteestä saadut palkkiotuotot paranivat vähän, ja arvopaperivälityksen palkkiotuotot lisääntyivät 8 miljoonaa euroa 28 miljoonaan euroon.

Arvopaperikaupan tuotot vähenivät 130 miljoonaan euroon, kun ne edellisneljänneksellä olivat 155 miljoonaa euroa. Lasku johtui lähinnä toiminnan vähenemisestä markkinoilla. Nordea piti edelleen johtavan asemansa johdannaisten ja velkapääoman markkinoilla.

Muut tuotot vähenivät 56 miljoonaan euroon (99 miljoonaa euroa). Muihin tuottoihin sisältyi toteutumaton voitto, joka liittyy OM:n Helsingin pörssiin (HEX) osakkeista tekemään tarjoukseen, sekä norjalaisen perintäyhtiö Inkassosentralenin myynnistä saatu voitto. Erien yhteismäärä oli noin 35 miljoonaa euroa. Kertaluonteiset erät olivat edellisneljänneksellä noin 75 miljoonaa euroa. Myyntivoittoa lukuun ottamatta muut tuotot koostuivat pääasiassa kiinteistöihin liittyvistä tuotoista.

Kulut

Kulut vähenivät 2 prosenttia 881 miljoonaan euroon (902 miljoonaa euroa). Lasku heijastaa sekä toiminnan hienoista alenemista kausivaihtelun vuoksi että edelleen tiukkana säilynyttä kulujen hallintaa. Uudelleenjärjestelykulut ja tulokseen sidotut palkat olivat yhteismäärältään jonkin verran pienemmät kuin edellisneljänneksellä. Henkilöstökulut laskivat prosentin ja muut kulut 4 prosenttia.

Luottotappiot

Luottotappioita oli 89 miljoonaa euroa (92 miljoonaa euroa). Luottotappiot olivat vuositasolla 0,24 prosenttia luotonannosta. Luottotappioista suurin osa liittyy Norjan vähittäispankin luotonantoon ja lähes yksinomaan kalanviljely-yrityksiin.

Nordea on rahoittanut norjalaisen kalanviljely-yritys Pan Fish ASA:n toimintaa. Syskuun lopussa Nordea omisti noin 43 prosenttia yrityksestä. Yrityksen uudelleenrahoitussuunnitelma hyväksyttiin 10. lokakuuta. Sen mukaan Nordea sitoutui vaihtamaan noin 500 miljoonan Norjan kruunun luotot osakkeiksi ja vaihtovelkakirjoiksi. Pan Fishin muilla osakkeenomistajilla on optio ostaa Nordealta enintään 3,7 miljardia osaketta.

Nordean omistus yrityksestä riippuu rahoituksen uudelleenjärjestämisen jälkeen siitä, miten muut osakkeenomistajat käyttävät optiotaan ostaa osakkeita Nordealta.

Kolmannella neljänneksellä yhtiön luotoista tehtiin 67 miljoonan euron lisävaraus. Varaus puretaan uusia osakkeita ja vaihtovelkakirjalainaa vastaan, kun uudelleenrahoitukseen liittyvät järjestelyt saadaan päätökseen vuoden viimeisellä neljänneksellä. Tämän jälkeen Nordean omistamien Pan Fishin osakkeiden kirjanpitoarvo on nolla.

Kolmannella neljänneksellä tehdyn varauksen jälkeen Nordean Pan Fishiin liittyvä nettoriski oli syyskuun lopussa noin 175 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta

Pankkitoimintaan liittyvän sijoitustoiminnan tulos laski 27 miljoonaan euroon, kun se edellisneljänneksellä oli 81 miljoonaa euroa. Markkinakorot olivat kolmannella neljänneksellä edellisneljänneksen korkoja korkeammat, minkä seurauksena korkosijoituksista kirjattiin vähäinen tappio. Osakesijoitusten tuotot kehittyivät myönteisesti.

Henkivakuutustoiminta

Henkivakuutustoiminnan tulos oli 40 miljoonaa euroa (50 miljoonaa euroa). Aiempaa vakaampi tuloskehitys oli seurausta uuden liiketoimintamallin asteittaisesta käyttöönotosta. Kuitenkin myös sijoitusten tuoton aleneminen vaikutti neljänneksen tulokseen.

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset

Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta oli 10 miljoonaa euroa (19 miljoonaa euroa).

Verot

Verojen vaikutus paransi tulosta 159 miljoonalla eurolla, kun neljänneksellä kirjattiin 300 miljoonan euron verosaaminen.

Versaaminen aiheutui konsernin juridisen rakenteen muutosprosessista. Se syntyi Nordea Pankki Suomen verotuksessa, kun Nordea Bank Danmark, Nordea Bank Norge ja Nordea Bank Sverige myytiin Nordea AB:lle.

Tulos

Tulos oli 628 miljoonaa euroa (405 miljoonaa euroa). Osakekohtainen tulos oli 0,21 euroa ja oman pääoman tuotto 26,6 prosenttia (ilman liikearvoa).

Vuoden 2003 ensimmäiset yhdeksän kuukautta

Liikevoitto oli 30 prosenttia suurempi kuin vastaavana aikana edellisvuonna. Tuotot olivat nyt hieman suuremmat, kulut pienemmät ja luottotappiovaraukset suuremmat kuin

edellisvuonna. Myös sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulokset paranivat.

Tuotot

Markkinakorkojen lasku loi paineita talletusmarginaaleihin. Rahoituskate pieneni kuitenkin vain vähän, kun luotonannon ja talletusten volyymit kasvoivat ja yritysten luottojen marginaalit paranivat tietyillä osa-alueilla.

Palkkiotuotot vähenivät 4 prosenttia. Tämä johtui lähinnä siitä, että arvopaperivälityksestä saadut palkkiotuotot pienivät osakemarkkinoiden alavireisyyden myötä. Sitä kompensoi osittain maksuliikenteestä saatujen palkkiotuottojen lisääntyminen. Arvopaperikaupan tuotot kasvoivat 11 prosenttia.

Muut tuotot kasvoivat useiden pienten kertaluonteisten erien ansiosta.

Kulut

Kulut vähenivät 2 prosenttia eli 52 miljoonaa euroa. Kun Puolassa tehdyn yritysoston, uudelleenjärjestelykulujen, tulokseen sidottujen palkkojen, kurssivaihteluiden ja uudelleenjärjestelyvarausten purkamisen vaikutusta ei oteta huomioon, kulujen arvioidaan vähentyneen 5 prosenttia.

Kulukehitys osoittaa, että konsernin toimintaa on rationalisoitu merkittävästi, kun otetaan huomioon liiketoiminnan volyymien kasvu ja yleinen palkkojen ja hintojen nousu.

Henkilöstömäärää on vähennetty noin 1 500:lla tänä vuonna, joten henkilöstökulut pysyvät edellisvuoden tasolla.

Kulu/tuotto-suhde oli 61 prosenttia (64 prosenttia).

Luottotappiot

Luottotappioita oli tänä vuonna 94 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin, mikä johtui pääasiassa Norjan vähittäispankin luottosalkun osittaisesta heikkoudesta. Luottotappioita oli vuositasolla 0,25 prosenttia luotonannosta ja takauksista.

Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta

Sijoitustoiminnan tulos parani 56 miljoonaa euroa ja oli 137 miljoonaa euroa tammi-syyskuussa, kun sekä korko- että osakesijoitusten tuotot kehittyivät myönteisesti.

Henkivakuutustoiminta

Henkivakuutustoiminnan tulos parani edellisvuoden alkupuoliskon 42 miljoonan euron tappiosta 109 miljoonan euron voitoksi sijoitusten tuoton paranemisen ja asteittain käyttöön otettavan uuden liiketoimintamallin ansiosta.

Tulos

Tulos parani edellisvuoden ensimmäisestä vuosipuoliskosta 128 prosenttia 1 288 miljoonaan euroon liikevoiton kasvun ja verosaamisen seurauksena. Lisäksi edellisvuoden lukua heikensivät eläkesäätiöille maksetut kannatusmaksut.

Osakekohtainen tulos oli 0,44 euroa (0,19 euroa) ja oman pääoman tuotto (ilman liikearvoa) 19,0 prosenttia (10,0 prosenttia).

Verojen vaikutus huomioon ottaen osakekohtainen tulos olisi 0,33 euroa ja oman pääoman tuotto 14,8 prosenttia (ilman liikearvoa).

Luottokannan laatu – tappiot syntyivät pienestä osasta luottokantaa

Liiketoiminnan kohdentaminen pohjoismaisiin asiakkaisiin on osaltaan pitänyt luottokannan laadun tyydyttävällä tasolla.

Epävarmoja saamia oli neljänneksen lopussa nettomääräisesti 844 miljoonaa euroa (836 miljoonaa euroa toisella neljänneksellä), joka on 0,57 prosenttia (0,57 prosenttia) luotonannosta.

Luottosalkun asiakasryhmäkohtainen jakauma muuttui kolmannella neljänneksellä hieman, kun asuntoluottojen määrä kasvoi edelleen voimakkaasti. Yrityksille annettujen luottojen osuus pienentyi 57 prosentista 55 prosenttiin, kun taas henkilöasiakkaille annettujen luottojen osuus kasvoi 41 prosentista 43 prosenttiin. Julkisyhteisöille annettuja luottoja oli 2 prosenttia koko luotonannosta.

Henkilöasiakkaiden luotoista 76 prosenttia oli asunto-luottoja. Muut henkilöasiakkaiden luotot olivat lähinnä kulutus-, auto- ja luottokorttiluottoja sekä tileihin liittyviä luottolimiittejä.

Yrityksille annettujen luottojen asiakasryhmäkohtainen jakauma pysyi pääosin ennallaan.

Kiinteistötoiminta on edelleen suurin yksittäinen toimiala, jolle luottoja on annettu. Näitä luottoja oli 22,0 miljardia euroa eli 15 prosenttia koko luotonannosta. Merkittävä osa luotoista on annettu suhteellisen suurille vakavaraisille yrityksille, ja vakuudet kattavat suuren osan luotoista. Luottokannan laatu on vakaa, vaikka käyttämättömien liiketilojen määrä on kasvanut Pohjoismaiden pääkaupungeissa.

Kalastusteollisuuden yrityksille annettuja luottoja oli 2,2 miljardia euroa. Summasta oli nostettu 1,9 miljardia. Noin 44 prosenttia näistä luotoista kohdistuu kalanviljelytoimintaan, 35 prosenttia kalastusalaan ja 21 prosenttia kalanjalostusteollisuuteen. Luottosalkun ongelmat liittyvät kalanviljelyalan yrityksille annettuihin

luottoihin, joita oli 0,6 prosenttia konsernin koko luotonannosta. Norjan kruunu heikkeni, mutta se ei kuitenkaan riittänyt kompensoimaan lohen hinnan laskun vaikutusta vuoden alkupuoliskolla. Lohen hinta nousi kolmannella neljänneksellä, ja alan näkymät ovat parantuneet. Useimpien lohen kasvattajien kannalta tämänhetkinen hintataso ei kuitenkaan ole tarpeeksi korkea, jotta toiminta olisi riittävän kannattavaa, ja toimialan suhteen onkin edelleen syytä varovaisuuteen.

Kulutaso tavoitteen mukainen

Nordea pyrkii pitämään kulut vuosina 2003 ja 2004 vuoden 2002 tasolla. Vuonna 2002 kulut olivat 3 745 miljoonaa euroa.

Kahdentoista viime kuukauden aikana on kiinnitetty entistä enemmän huomiota toiminnan rationalisointiin ja kulujen pitämiseen hallinnassa. Useita liiketoimintoja on organisoitu uudelleen. Yhdistymishankkeiden toteuttamisen ja back office- sekä konsernitoimintojen keskittämisen lisäksi toimintoja on ulkoistettu kulusäästöjen saamiseksi. Nämä hankkeet ovat tärkeitä myös jatkossa.

Nordea allekirjoitti 30. syyskuuta sopimuksen IBM:n kanssa yhteistyöstä tietoteknisessä tuotannossa. Konserni oli jo aiemmin ilmoittanut yhtenäistävänsä tietoteknisen toimintansa. Osana sopimusta Nordeasta siirtyy noin 900 henkilöä IBM:n palvelukseen 1. marraskuuta 2003. Sopimuksen kattaman Nordean tietoteknisen tuotannon vuotuiset kustannukset ovat noin 330–340 miljoonaa euroa, johon sisältyy vuoden 2003 viimeisellä neljänneksellä nyt tehtyyn sopimukseen liittyviä, investointiluonteisia kuluja 30 miljoonaa euroa. Myös absoluuttiset kulut vähenevät jonkin verran seuraavien kolmen vuoden aikana, vaikka muutokseen liittyy suuria investointeja ja tietotekninen tuotantovolyyymi kasvaa. Yhteistyön ansiosta Nordean toiminta tehostuu, kulut vähenevät ja muutosprosessiin liittyvät riskit pienenevät, kun päävastuu muutoksesta siirtyy IBM:lle.

Vuoden 2003 kolmen ensimmäisen neljänneksen perusteella näyttää siltä, että Nordean kannustinohjelmien tavoitteet saattavat ylittyä tänä vuonna. Kannustinohjelmista aiheutuvien kulujen enimmäismäärä on noin 100 miljoonaa euroa, josta noin puolet maksetaan mahdollisesti tänä vuonna. Kolmannen vuosineljänneksen tulokseen ei ole sisällytetty erää, jotka johtuisivat kannustinohjelmiin liittyvistä maksuista.

Pääoman käyttö – vahva pääomarakenne

Oma pääoma oli neljänneksen lopussa 13 miljardia euroa, ja ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista oli 7,5 prosenttia. Vakavaraisuussuhde oli 9,8 prosenttia.

Nordean pääomarakenne on siten vahva, myös voimaan tulevien IAS-suositusten mukaan (ks. jäljempänä). Nordea

pyrkii parhaaseen mahdolliseen pääomarakenteeseen suhteessa riskinottoon.

Varsinainen yhtiökokous valtuutti Nordean hankkimaan yhtiön omia osakkeita siten, että konsernin omistuksessa olevien osakkeiden määrä ei ylitä 10 prosenttia osakekannasta. Nordean hallitus päätti tänään hankkia enintään 145 miljoonaa konsernin omaa osaketta, mikä on 5 prosenttia koko osakekannasta.

Nordean pääomarakenteeseen vaikuttaa myös kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) asteittainen käyttöönotto. Standardit sisältävät tarkat säännöt IAS-standardien muodossa. Myöhemmin pääomarakenteeseen vaikuttaa myös pankkien uusien vakavaraisuussäännösten voimaantulo (Basel II).

EU edellyttää kaikkien pörssiyhtiöiden soveltavan IFRS-tilinpäätösstandardeja vuodesta 2005 lähtien. IFRS tuo mukanaan muutoksia kaikkiin pörssiyhtiöihin, myös Nordeaan.

Nordea toteuttaa IFRS:n säännökset Ruotsin kirjanpitoneuvoston suositusten mukaan. Osa muutoksista on jo toteutettu, mutta useimmat muutokset tulevat voimaan 1. tammikuuta 2005. Jo vuoden 2004 alusta tulee kuitenkin voimaan uusi eläkesitoumuksia koskeva standardi (IAS 19).

IAS 19 tuo muutoksia eräiden eläkesitoumusten laskentaan ja raportointiin. Sen vaikutus konsernin tulokseen on vähäinen. Oman pääoman arvioidaan vähenevän kertaluonteisesti noin 250 miljoonaa euroa olettaen, että markkina-arvot eivät muutu.

Basel II:n vakavaraisuusmääräyksissä riskit otetaan paremmin huomioon kuin tällä hetkellä voimassa olevassa Basel I:ssä. Säännösten on suunniteltu tulevan voimaan vuoden 2006 lopussa. Nordean sisäisessä raportoinnissa on jo nyt käytössä economic capital -konsepti, ja Nordeassa tällä hetkellä sovellettavat sisäisen raportoinnin ja riskienhallinnan menetelmät ovat pääpiirteissään uusien säännösten mukaiset.

Nordean tavoitteena on käyttää luottoriskin mittaamisessa sisäisiä luokituksia (IRB, Internal Rating Based).

Uusien säännösten uskotaan luovan konsernille entistä joustavampia mahdollisuudet tehostaa vakavaraisuuspääoman hallintaa. Säännösten uskotaan kokonaisuudessaan vaikuttavan myönteisesti Nordean lakisääteisen vähimmäispääoman määrään.

Nordean varsinaisessa yhtiökokouksessa 24. huhtikuuta päätettiin alentaa konsernin osakepääomaa mitätöimällä 57 miljoonaa osaketta, jotka Nordea hankki vuosina 2001

ja 2002. Mitätöinti tehtiin lokakuun alkupuolella ja osakepääomaa vähennettiin 22,6 miljoonaa euroa.

Konsernin juridinen rakenne

Konsernin juridisen rakenteen muutosprosessi etenee.

Nordea AB:n muuttaminen pankkitoimintaa harjoittavaksi yhtiöksi eteni, kun ylimääräisessä yhtiökokouksessa 22. lokakuuta 2003 hyväksyttiin muutoksia konsernin yhtiöjärjestykseen, muun muassa nimen muuttaminen Nordea Bank AB:ksi (publ). Muutokset tulevan voimaan, kun Nordea Bank Sverige fuusioidaan Nordea AB:hen. Fuusion on suunniteltu toteutuvan vuoden 2004 ensimmäisellä neljänneksellä.

Norjan viranomaiset ovat hyväksyneet Nordea Bank Norgen myynnin Nordea AB:lle. Nordea Bank Danmarkin, Nordea Bank Norgen ja Nordea Bank Sverigen myynti Nordea Pankki Suomelta Nordea AB:lle on siten saatettu loppuun.

Kiinteistöomistukset

Nordea luopuu kiinteistöomistuksistaan suunnitelmien mukaan.

Myyntisuunnitelmat koskevat kirja-arvoltaan noin 1 miljardin euron kiinteistöjä.

Nimitysvaliokunta

Vuoden 2003 varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettiin perustaa nimitysvaliokunta, jonka toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Nordean hallituksen puheenjohtaja on valiokunnan jäsen, ja yhtiön kolme suurinta osakkeenomistajaa voivat kukin valita nimitysvaliokuntaan yhden jäsenen. Lisäksi puheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä voivat yhdessä valita yhdestä kahteen lisäjäsentä, jotta valiokunnan kokoonpano kuvaisi mahdollisimman hyvin Nordean koko omistusrakennetta.

Nimitysvaliokunnan muodostavat Eva Halvarsson, Staffan Grefbäck, Povl Høier ja Juha Rantanen sekä Hans Dalborg.

Nordean osake

Nordean osakekurssi nousi Tukholman pörssissä vuoden kolmannella neljänneksellä 14,2 prosenttia. Osakekurssi oli 44,10 Ruotsin kruunua 30. syyskuuta 2003, kun se oli 30. kesäkuuta ollut 38,60 Ruotsin kruunua. Osakkeen kokonaistuotto kolmannelta neljännekseltä oli 14,2 prosenttia. Vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana osakekurssi nousi 14,8 prosenttia ja osakkeen kokonaistuotto oli 20,8 prosenttia.

Näkymät

Talouden näkymät paranivat yleisesti kolmannella neljänneksellä. Sekä maailmantalouden että Pohjoismaiden

talouden uskotaan kasvavan, joten mahdollisuuksia tuottojen kasvuun on vuonna 2004.

Kulujen hallintaan kiinnitetään edelleen huomiota, ja kulujen uskotaan pysyvän vuonna 2003 aiemmin ilmoitetun tavoitteen mukaisina.

Tavoitteena on edelleen, etteivät keskimääräiset luottotappiot suhdannekierron aikana ylitä 0,4 prosenttia luottojen ja takausten kokonaismäärästä. Kalanviljely-yrityksille annettuihin luottoihin liittyy edelleen epävarmuustekijöitä. Konsernin luottokannan laadun ja Pohjoismaiden talouskasvun näkymien perusteella kuitenkin oletetaan, että konsernin luottotappiot eivät vuoden 2003 viimeisellä neljänneksellä ylitä kolmen aiemman neljänneksen keskimääräistä tasoa.

Tulos liiketoiminta-alueittain vuoden 2003 kolmannella neljänneksellä

	Liiketoiminta-alueet				Konsernin varain- hallinta	Vahinko- vakuutus	Muut	Yhteensä
	Vähittäis- pankki	Suuret yritys- ja yhteisö- asiakkaat (CIB)	Varallisuudenhoito ja henkivakuutus Varall. Henki- hoito vakuutus					
Miljoonaa euroa								
Asiakasvastaulliset yksiköt:								
Tuotot	1 125	218	67		17		-24	1 403
Kulut	-626	-122	-41		-9		-83	-881
Luottotappiot	-89	0					0	-89
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset		0					10	10
Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta	410	96	26		8		-97	443
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta					27		0	27
Henkivakuutustoiminnan tulos				40			0	40
Vahinkovakuutustoiminnan tulos							-	-
Liikearvopoiستot	-7	-2					-31	-40
Liikevoitto 2003: 7-9	403	94	26	40	35		-128	470
2003: 4-6	381	135	20	37	91		-85	579
2003: 1-3	347	109	14	13	58		-161	380
2002: 10-12	341	138	17	7	27		-84	446
2002: 7-9	415	123	15	-27	31	-4	-154	399
Oman pääoman tuotto, %	24 %	13 %						26,6 %
Kulu/tuotto-suhde, pankkitoiminta	56 %	56 %	61 %		20 %			61 %
Tuotetulos 2003: 7-9			48	43				
2003: 4-6			42	52				
2003: 1-3			31	22				
2002: 10-12			38	48				
2002: 7-9			35	-11				

Nordealla on kolme liiketoiminta-alueita: vähittäispankki, suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat sekä varallisuudenhoito ja henkivakuutus. Liiketoimintaa harjoittavilla yksiköillä on hajautettu tulosvastuu. Konsernin varainhankintaa ja taseriskien hallintaa hoitaa konsernin varainhallinta.

Asiakasvastuu on Nordeassa keskeisellä sijalla. Asiakkaan asiointi konsernissa sisältyy kokonaisuudessaan asiakasvastaullisen yksikön tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Pääomaa kohdistetaan liiketoimintayksiköille niiden todellisten riskien mukaan. Tässä mallissa otetaan huomioon luotto-, markkina-, vakuutus- ja liiketoimintariskit sekä operatiiviset riskit sekä optimoidaan pääoman jakaminen ja käyttö liiketoiminta-alueiden kesken. Strategisia vaihtoehtoja ja tulosta arvioidaan tämän mallin mukaisen tuloksen (ns. economic profit) perusteella. Liiketoiminta-alueiden oman pääoman tuotto lasketaan niille kohdistetun pääoman ja määräysten mukaisen veroprosentin mukaan.

Varallisuudenhoidolla ja henkivakuutuksella on asiakasvastuu varallisuudenhoitopalveluista yhteisöasiakkaille ja yksityispankkitoiminnasta lukuun ottamatta vähittäispankin kanssa yhteistä yksikköä. Lisäksi liiketoiminta-alueella on tuotevastuu sijoitusrahastoista ja henkivakuutuksesta. Oheisen taulukon liikevoitossa on mukana asiakasvastaullisten yksiköiden liikevoitto. Varallisuudenhoidon ja henkivakuutuksen tuotetulokset sisältävät konsernin tuotot näistä tuotteista, mukaan lukien myynti- ja jakelukustannukset vähittäispankissa. Varallisuudenhoidon tuotetulos sisältää 26 miljoonan euron liikevoiton lisäksi vähittäispankille kohdistetut 53 miljoonan euron tuotot ja 4 miljoonan euron kulut

sijoitusrahastoista. Kolmannen neljänneksen 48 miljoonan euron tuotetulos sisältää lisäksi 27 miljoonan euron myynti- ja jakelukustannukset vähittäispankin konttoreissa.

Henkivakuutuksen 43 miljoonan euron tuotetulos sisältää 40 miljoonan euron liikevoiton lisäksi vähittäispankille maksetut 6 miljoonan euron palkkiot ja vähittäispankin 3 miljoonan euron jakelukulut.

Kolmen liiketoiminta-alueen lisäksi taulukossa esitetään konsernin varainhallinnan tulos. Varainhallinta vastaa konsernin omien arvopaperisalkkujen hallinnoinnista ja varainhankinnasta. Sarakkeessa ”muut” esitetään ne tuotot ja kulut, joita ei ole kohdistettu liiketoiminta-alueille. Näitä ovat Nordea Bank Norgen käteisoston rahoituskulut, tuotot ja kulut kiinteistöinvestoinneista, Nordean perustamiseen liittyvät liikearvopoiستot, keskitetyt luottotappiovaraukset, osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta sekä kulut sellaisista konsernitoiminnoista, jotka eivät ole liiketoiminta-alueille tarjottuja palveluja. Niitä ei ole sisällytetty asiakasvastaullisten yksiköiden tulokseen.

Vähittäispankki

- **Myynti edelleen vilkasta**
- **Kulu/tuotto-suhde parani 56 prosenttiin**
- **Inkassosentralen myytiin**
- **Luottotappioita Norjan vähittäispankkitoiminnassa**
- **Oman pääoman tuotto 24 prosenttia**

Vähittäispankki palvelee sekä henkilöasiakkaita että pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Liiketoiminta-alueen tehtävänä on näille asiakkaille suunnattujen palveluiden kehittäminen, markkinointi ja jakelu.

Markkinat

Vähittäispankin tuotteiden kysyntä pysyi vakaana kolmannella neljänneksellä. Keskuspankkikorkoja laskettiin edelleen Ruotsissa ja Norjassa. Osakekurssit nousivat sekä Pohjoismaissa että muualla maailmassa neljänneksen aikana ja sijoitusrahastojen kysyntä kasvoi.

Liiketoiminta

Henkilöasiakkaiden luotot jatkoivat voimakasta kasvuaan. Luotonanto kasvoi neljänneksen aikana 2,3 miljardia euroa 61,5 miljardiin euroon. Kasvua oli 4 prosenttia.

Henkilöasiakkaiden talletukset lisääntyivät 0,6 miljardia euroa ja niitä oli 41,8 miljardia euroa, kasvua prosentti.

Henkilöasiakkaille annettujen asuntoluottojen ja muiden luottojen marginaalit pysyivät keskimäärin muuttumattomina kolmannella neljänneksellä.

Yritysten luotot ja talletukset pysyivät lähes ennallaan kolmannella neljänneksellä. Luotonanto oli 58,3 miljardia euroa, laskua prosentti. Talletukset säilyivät ennallaan ja niitä oli 28,6 miljardia euroa.

Yritysassiakkaiden luottomarginaalit pysyivät edellisneljänneksen verrattuna ennallaan.

Luotonanto kasvoi neljänneksen aikana 119,8 miljardiin euroon. Kasvua oli 7 prosenttia edellisvuoden syyskuun lopusta. Luotonannosta noin puolet oli henkilöasiakkaiden asuntoluottoja ja yritysten kiinnelainoja. Talletukset kasvoivat kolmannella neljänneksellä ja neljänneksen lopussa niitä oli 70,4 miljardia euroa. Kasvua oli 12 viime kuukauden aikana 6 prosenttia.

Talletusmarginaalit pysyivät lähes ennallaan markkinakorkojen laskusta huolimatta. Tämä johtui lyhyiden korkojen laskun varalta tehdyn suojauksen myönteisestä vaikutuksesta.

Sijoitusrahastojen myynti vilkastui kolmannella neljänneksellä ja säästämisen tuotteiden myynti henkilöasiakkaille kasvoi 1,4 miljardia euroa. Hyvään myyntitulokseen vaikuttivat myös vuosimaksulliset kortit,

joita myytiin 80 000 kappaletta. Korteja on nyt käytössä noin 3,6 miljoonaa.

Korkojen laskun seurauksena kiinnelainojen uudelleenjärjestely jatkui kolmannella neljänneksellä edelleen vilkkaana Tanskassa.

Vähittäispankki uudisti alueellista organisaatiotaan Suomessa siten, että alueiden kokonaismäärä väheni 33 alueesta 21 alueeseen. Tavoitteena on kohdentaa toimintaa entistä enemmän asiakkaisiin ja kannattavuuteen sekä karsia kuluja.

Norjassa myytiin perintäyhtiö Inkassosentralen. Myynnistä saatiin kolmannella neljänneksellä 8 miljoonan euron kertaluonteinen myyntivoitto.

Vähittäispankin organisaatiota muokattiin edelleen Norjassa, jotta sen asemaa voitaisiin vahvistaa entistä paremman asiakaspalvelun avulla. Sekä esikuntatoimintojen että konttoriverkoston tehokkuutta parannetaan. Henkilöstömäärän odotetaan vähenevän noin 350:llä.

Verkkopankki

Verkkopankkiasiakkaiden määrä kasvoi vuoden kolmannella neljänneksellä 0,1 miljoonalla ja oli lähes 3,6 miljoonaa. Asiakkaista 3,2 miljoonaa oli henkilöasiakkaita. Internetin välityksellä osakekauppaa käyvien asiakkaiden määrä kasvoi myös nopeasti ja oli kolmannen neljänneksen lopussa 328 000.

Nordealla oli kolmannen neljänneksen lopussa noin 2 500 e-liiketoimintapalveluita käyttävää asiakasta.

Verkkopankkitoiminta kasvoi edelleen nopeasti kolmannen neljänneksen aikana. Verkkopankkiin kirjaututtiin 32,0 miljoonaa kertaa, joten kasvua oli 6,6 miljoonaa eli 26 prosenttia vuoden 2002 kolmanteen neljänneksen verrattuna. Maksujen määrä oli kolmannella neljänneksellä 35,3 miljoonaa; kasvua 5,5 miljoonaa eli 18,5 prosenttia.

Tulos

Tuotot yhteensä pysyivät ennallaan edellisneljänneksen verrattuna. Rahoituskate kasvoi prosentin pääasiassa volyymien kasvun vuoksi.

Palkkiotuotot ja -kulut ja muut tuotot kasvoivat 7 prosenttia edellisneljänneksen verrattuna, kun Inkassosentralenin myynnistä kolmannella neljänneksellä ja Huoneistokeskuksen myynnistä toisella neljänneksellä saatua voittoa ei lasketa mukaan. Sijoitusrahastojen kysynnän kasvu ja maksuliikenteen palvelumaksujen nousu vaikuttivat myönteisesti palkkiotuottoihin.

Kulut pidettiin tiukasti kurissa ja ne laskivat 3 prosenttia toiseen neljännekseen verrattuna. Inkassosentralenin henkilöstön lisäksi henkilöstömäärä väheni kolmannella neljänneksellä noin 425:llä.

Tulos ennen luottotappioita oli 499 miljoonaa euroa eli kasvua oli 3 prosenttia toiseen neljännekseen verrattuna. Kulu/tuotto-suhte parani kolmannella neljänneksellä 56 prosenttiin, kun se toisella neljänneksellä oli 57 prosenttia.

Luottotappioita oli 89 miljoonaa euroa, josta 74 miljoonaa euroa liittyi Norjan vähittäispankkitoimintaan.

Luottotappioiden epäsuotuisa kehitys neljän viime neljänneksen aikana on keskittynyt pieneen osaan Norjan vähittäispankkitoiminnan luottokantaa. Muissa maissa luottotappiot ovat olleet vastaavana aikana hyvin pienet.

Kolmannen neljänneksen liikevoitto oli 403 miljoonaa euroa, joten kasvua oli 6 prosenttia toiseen neljännekseen verrattuna. Oman pääoman tuotto kasvoi 24 prosenttiin, kun se toisella neljänneksellä oli 23 prosenttia.

Liikevoitto

	Yhteensä		Vähittäis- pankki, Tanska		Vähittäis- pankki, Suomi		Vähittäis- pankki, Norja		Vähittäis- pankki, Ruotsi		Puola ja Baltia	
	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003
Miljoonaa euroa												
Rahoituskate	768	758	202	202	191	193	133	120	228	231	10	10
Palkkiotuotot ja -kulut ja muut tuotot	357	368	96	89	84	122	50	39	119	108	7	8
Tuotot yhteensä	1 125	1 126	298	291	275	315	183	159	347	339	17	18
Kulut yhteensä	-626	-644	-155	-156	-151	-156	-104	-105	-196	-205	-14	-17
Tulos ennen luottotappioita	499	482	143	135	124	159	79	54	151	134	3	1
Luottotappiot	-89	-94	-13	-12	-3	1	-74	-81	2	-3	-1	3
Liikearvopoistot	-7	-7	0	0	0	0	0	0	-4	-5	-3	-2
Liikevoitto	403	381	130	123	121	160	5	-27	149	126	-1	2
Kulu/tuotto-suhde, %	56	57	52	54	55	50	57	66	57	61	84	91
Oman pääoman tuotto, %	24	23	28	27	32	45	2	-9	31	27	-1	6

Volyymit ja marginaalit^{1,2}

	Yhteensä		Vähittäis- pankki, Tanska		Vähittäis- pankki, Suomi		Vähittäis- pankki, Norja		Vähittäis- pankki, Ruotsi		Puola ja Baltia	
	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003
Volyymit, miljardia euroa												
Luotonanto	119,8	118,1	32,6	32,0	26,6	25,8	21,1	20,8	37,8	38,0	1,6	1,5
Talletukset	70,4	69,8	15,4	15,6	21,9	21,9	11,2	11,0	20,8	20,2	1,0	1,0
Luottomarginaalit, %												
Yritysassiakkaat	1,2	1,2										
Henkilöasiakkaat	1,7	1,6										
Kokonaismarginaali	1,5	1,4										
Talletusmarginaalit, %												
Yritysassiakkaat	0,9	1,0										
Henkilöasiakkaat	1,6	1,6										
Kokonaismarginaali	1,3	1,3										

¹ Volyymit kauden lopussa.² Marginaalit eivät sisällä Puolan ja Baltian maiden lukuja.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	7-9 2003	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002
Liikevoitto, miljoonaa euroa	403	381	347	341	415
Oman pääoman tuotto, %	24	23	22	18	23
Kulu/tuotto-suhde, %	56	57	60	58	57
Asiakaskunta: henkilöasiakkaita, miljoonaa	9,7	9,7	9,7	9,7	9,5
yritysassiakkaita, miljoonaa	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	18 771	19 246	19 992	20 300 ¹	19 500

¹ Sisältää LG Petro Bankin henkilöstön.

Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat

- **Tuotteiden kysynnässä laskua kausivaihtelun vuoksi**
- **Marketsin tuotot vähenivät, mutta olivat edelleen hyvät**
- **Edelleen kulusäästöjä**
- **Luottotappiot matalalla tasolla**

Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat (Corporate and Institutional Banking, CIB) tarjoaa finanssituotteita ja -palveluita konsernin kaikille yritysasiakasryhmille. Sillä on asiakasvastuu suur yrityksistä, shipping-, offshore- ja öljyalan yrityksistä sekä rahoituslaitoksista.

Markkinat

Markkinatilanne jatkui myönteisenä kolmannella neljänneksellä. Vaihto osakemarkkinoilla kasvoi ja pörssi-indeksit nousivat kaikissa neljässä Pohjoismaassa.

Osakemarkkinat

	Markkinavolyymi		Markkinaindeksi
	7-9, 2003 Miljardia euroa	7-9 vs. 4-6 %	
Tanska	17,6	31,6	10,8
Suomi	38,8	25,4	0,9
Norja	19,5	14,3	6,3
Ruotsi	75,2	24,5	7,3
Keskimäärin		24,0	

Liiketoiminta

Suurasiakastoiminnon liiketoiminta palasi tyydyttävälle tasolle ja neljänneksen alun hiljaisen jakson jälkeen tehtiin merkittäviä sopimuksia. Nordea toimi muun muassa yhtenä pääjärjestäjänä ISS Global A/S:n 850 miljoonan euron joukkolainassa.

Uusi rahoituslaitoksia palveleva toiminto aloitti toimintansa 1. elokuuta 2003. Toiminto vahvistaa palveluja, joita suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat -liiketoiminta-alue tarjoaa rahoituslalla toimiville asiakkaille.

Kansainvälisen toiminnon ja shippingin toiminta pysyi edelleen vilkkaana, vaikka jäikin hieman toisen neljänneksen tason alapuolelle. Monien shipping-toimialan segmenttien hyvä peruskannattavuus on johtanut useisiin rahoitusjärjestelyihin, ja suuntauksen odotetaan jatkuvan samana loppuvuoden ajan. Kansainvälisen konttoriverkoston myönteinen kehitys jatkui.

Markets-toiminnon liiketoimintaan vaikutti asiakkaiden aktiivisuuden väheneminen erityisesti lomakauden vuoksi. Liiketoiminta palasi elokuun loppuun mennessä normaalille tasolle, kun johdannaisten ja erityisrahoituksen kysyntä vilkastui.

Investointipankkitoiminnassa osakekauppa kasvoi hieman, kun toiminta markkinoilla vilkastui. Ensimmäisiltä saadut tuotot pysyivät edelleen vähäisinä. Nordea Securities säilytti kolmannen sijansa Pohjoismaiden markkinoilla, ja sen markkinaosuus oli tammi-syyskuussa 6,3 prosenttia.

Säilytyspalveluissa tapahtumamäärät kasvoivat 7 prosenttia edellisneljänneksestä. Säilytettävän varallisuuden määrä kasvoi 2 prosenttia 400 miljardiin euroon. Säilytyspalveluista saadut tuotot laskivat jonkin verran edelleen jatkuneiden hintapaineiden seurauksena.

Cash Management sai hoitaakseen useita merkittäviä pohjoismaisia toimeksiantoja.

Tulos

Tuotot yhteensä olivat kolmannella neljänneksellä 218 miljoonaa euroa eli 55 miljoonaa euroa pienemmät kuin toisella neljänneksellä. Rahoituskate oli luotto- ja talletusvolyymien vähenemisen seurauksena 99 miljoonaa euroa eli 10 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisneljänneksellä. Luottomarginaalit pysyivät vakaina. Muita tuottoja oli 128 miljoonaa euroa, mikä oli 45 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisellä neljänneksellä. Lasku johtui lähinnä Markets-toiminnon tuottojen laskusta kysynnän vähenemisen seurauksena. Syynä tähän olivat Ruotsin EMU-äänestys ja lomakausi. Tuottojen lasku näkyi selvimmin rahoituslaitoksia palvelevassa toiminnossa. Rahoituslaitoksilta ja yritysasiakkailta saadut palkkiotuotot vähenivät, mikä oli seurausta kysynnän kausivaihtelusta.

Kulut yhteensä olivat kolmannella neljänneksellä 122 miljoonaa euroa eli 21 miljoonaa euroa pienemmät kuin edellisneljänneksellä. Henkilöstökulut olivat 7 miljoonaa euroa pienemmät kuin edellisneljänneksellä henkilöstömäärän vähenemisen vuoksi. Lisäksi varaukset tulokseen sidottuja palkkakuluja varten olivat aikaisempaa pienemmät. Uudelleenjärjestelykulut alenivat kolmannella neljänneksellä 10 miljoonaa euroa toisen neljänneksen korkealta tasolta. Muut kulut laskivat edelleen.

Luottotappioita oli 3 miljoonaa euroa eli ne olivat edelleen hyvin matalalla tasolla ja 10 miljoonaa euroa pienemmät kuin toisella neljänneksellä. Maariskivarausta pienennettiin 3 miljoonaa euroa, mikä johtui tiettyjen kehittyvien markkinoiden maiden luottoluokitusten nostosta.

Liikevoitto oli 94 miljoonaa euroa ja oman pääoman tuotto 13 prosenttia. Kulu/tuotto-suhde oli 56 prosenttia.

Liikevoitto toiminnoittain

	Yhteensä		Suur-asiakkaat ^{1,2}		Rahoituslaitokset ^{1,2}		Kansainvälinen toiminto ja Shipping ²		Investointipankki ²		Muut		Markets ^{3,4}	
	7-9	4-6	7-9	4-6	7-9	4-6	7-9	4-6	7-9	4-6	7-9	4-6	7-9	4-6
	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
Miljoonaa euroa														
Rahoituskate	90	100	52	60	9	12	27	27	0	0	2	1		
Muut tuotot	128	173	69	75	38	62	20	23	14	17	-13	-4	107	132
Tuotot yhteensä	218	273	121	135	47	74	47	50	14	17	-11	-3	107	132
Kulut yhteensä	-122	-143	-35	-39	-26	-21	-12	-13	-12	-30	-37	-40	-55	-57
Tulos ennen luottotappioita	96	130	86	96	21	53	35	37	2	-13	-48	-43	52	75
Luottotappiot	-3	-13	0	-14	0	0	-2	1	0	0	-1	0		
Maariskivaraus	3	10	2	10	0	0	0	0	0	0	1	0		
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10		
Liikearvopoistot	-2	-2	0	0	-1	-1	0	0	0	-1	-1	0		
Liikevoitto	94	135	88	92	20	52	33	38	2	-14	-49	-33	52	75
Luotonanto, miljardia euroa	24,2	25,3	14,8	15,8	2,3	2,7	7,1	6,8						

¹Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta organisaatiota.

²Luvut ovat tuloseriä toiminnon asiakasvastuullisena harjoittamasta toiminnasta. Sillä on tuottoja ja kuluja myös toiminnasta, josta sillä on palvelu- ja tuotevastuu. Nämä on kohdistettu konsernin muille asiakasvastuullisille yksiköille.

³Marketsilla on tuotevastuu valuutta- ja rahamarkkinatuotteista ja niihin liittyvistä johdannaisista sekä muista kaupankäyntituotteista. Marketsin toimintaa seurataan tuotekohtaisen tuloksen avulla. Tuotetulos sisältää kaikki kyseiseen tuotteeseen liittyvät tuotot ja kulut, jotka kohdennetaan CIB:n ja vähittäispankin asiakasvastuullisille yksiköille.

⁴Marketsin tulokseen on kolmannella neljänneksellä siirretty 17 miljoonaa euroa aiemmin keskitettynä varauksena käsitellystä varauksesta. Tämä siirto pienensi Marketsin tuottoja, mutta sillä ei ollut vaikutusta konsernin tulokseen. Vastaavasti Marketsin tulokseen siirretyn varauksen määrä oli toisella neljänneksellä 22 miljoonaa euroa. Varaus perustuu vastapuoliriskin mukaanottamiseen Marketsin johdannaissopimusten käyvässä arvossa.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	7-9	4-6	1-3	10-12	7-9
	2003	2003	2003	2002	2002
Liikevoitto, miljoonaa euroa	94	135	109	138	123
Oman pääoman tuotto, %	13	19	15	18	15
Kulu/tuotto-suhde, %	56	52	50	55	54
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	2 172	2 316	2 363	2 444	2 550

Varallisuudenhoito ja henkivakuutus

- **Varallisuudenhoidon tuotekohtainen tulos kasvoi 14 prosenttia ja tuotot kasvoivat 6 prosenttia edellisneljänneksen verrattuna**
- **Henkivakuutuksen tuotetulos oli 43 miljoonaa euroa kolmannella neljänneksellä**
- **Uutta varallisuutta saatiin hoidettavaksi 2,4 miljardia euroa**
- **Hoidossa olevaa varallisuutta oli 107 miljardia euroa neljänneksen lopussa**

Liiketoiminta-alueeseen kuuluvat yhteisöasiakkaiden varallisuudenhoito, henki- ja eläkevakuutus, sijoitusrahastot, yksityispankkitoiminta sekä toiminta yksityishenkilöiden säästämismarkkinoilla.

Markkinat ja liiketoiminta

MSCI World -indeksi nousi neljänneksen aikana 3,4 prosenttia ja MSCI Nordic -indeksi hieman enemmän eli 5,2 prosenttia. MSCI Finland sen sijaan laski 2,2 prosenttia. Vaikka osakemarkkinoiden kehitys ei ollutkaan yhtä myönteistä kuin toisella neljänneksellä, ilmapiiri alkoi parantua useimmilla markkinoilla. Myynnin terve kehitys nosti tammi-syyskuussa hoidettavaksi saadun uuden varallisuuden 6,7 miljardiin euroon, mikä on 7 prosenttia vuoden 2002 lopussa hoidossa olleesta varallisuudesta. Hoidossa oleva varallisuus kasvoi 5 prosenttia edellisneljänneksestä.

Ruotsin markkinoilla käytiin vilkasta keskustelua hyvästä hallintotavasta nykyisessä keskinäiseen yhtiörakenteeseen perustuvassa henkivakuutuksen toimintamallissa. Muun muassa ehdotettiin, että mahdollisuus vaihtaa vapaasti vakuutusyhtiötä tulisi taata lainsäädännöllä. Nordealla on Ruotsissa toimivista suurista pankeista vähiten henkivakuutustoimintaa, joten se hyötyisi muutoksesta uusien läpinäkyvien, ei-keskinäiseen yhtiömuotoon ja palkkioihin perustuvien henkivakuutustuotteidensa ansiosta. Nämä tuotteet ovat herättäneet paljon kiinnostusta sen jälkeen, kun ne tulivat markkinoille kesäkuussa. Ne antavat henkilöasiakkaille mahdollisuuden vaihtaa henkivakuutusyhtiötä siten, että sijoitukset arvostetaan markkinahintaan.

Monimutkaisuutta vähennetään rakenteellisilla keinoilla

Nordea Investment Management (NIM) myi eläkepalvelutoimintansa Norjassa voidakseen keskittyä yksinomaan aktiiviseen salkunhoitoon. Samalla kun henkilöstömäärää vähennettiin edelleen, Nordea vahvisti ydinosaamistaan palkkaamalla useita kokeneita salkunhoitajia norjalaisista osakkeista, eurooppalaisista osakkeista ja strategisesta sijoitusjakaumasta vastaaviin ryhmiin.

Säästämisen ja sijoittamisen palvelut ja Nordic Private Banking yhdistettiin Nordic Wealth Management -toiminnoksi. Nordean jakelu- ja asiakaspalvelutoiminnot

pohjoismaisilla henkilöasiakkaiden säästämisen ja sijoittamisen markkinoilla yhdistettiin näin yhteen organisaatioon.

Liiketoiminta

Yksityishenkilöille suunnattuihin pohjoismaisiin rahastoihin sijoitettiin uutta varallisuutta nettomääräisesti 1,1 miljardia euroa. Niihin sijoitetut varat kasvoivat 7,6 prosenttia 30,4 miljardiin euroon. Keskimääräiset marginaalit kasvoivat neljänneksen aikana aikaisempaa paremman omaisuuslajihajautuksen myötä.

Markkinaosuudet v. 2003 kolmannella neljänneksellä

	Pohjoismaat	Tanska	Suomi	Norja	Ruotsi
Uudet sijoitukset, netto	26,4 %	38,4 %	53,8 %	12,4 %	15,4 %
Hoidossa oleva varallisuus	19,8 % ¹	26,6 %	24,9 %	8,5 %	16,9 % ¹

¹ Vuoden 2003 toisen neljänneksen markkinaosuus.

Pohjoismaisessa yksityispankkitoiminnassa saatiin uutta varallisuutta hoidettavaksi aiempaa enemmän ja asiakkaiden toiminta vilkastui. Hoidossa oleva varallisuus lisääntyi 5,0 prosenttia 21,5 miljardiin euroon.

Henkivakuutuksen nettomaksutulo laski 457 miljoonaan euroon (548 miljoonaa euroa). Henkivakuutustoiminnan arvostuserot ja varaukset pysyivät pääosin ennallaan, ja Nordean luvut olivat henkivakuutusyhtiöistä parhaat Tanskan markkinoilla.

Nordean eurooppalaisessa private banking- ja rahastotoiminnassa hoidossa oleva varallisuus kasvoi 9,6 prosenttia 10,3 miljardiin euroon. Rahastojen eurooppalaisen jakelukanavan kautta tuotiin markkinoille kaksi uutta rahastoa, Global Value ja Japanese Value.

Neljänneksen aikana yhteisöasiakassegmentissä solmittiin uusia sopimuksia kansainvälisten ja pohjoismaisten osakesalkkujen hoidosta, mutta niihin liittyvät varojen siirrot eivät toteutuneet ennen neljänneksen loppua. Konserni- ja osakkuusyhtiöt pois lukien hoidossa oleva varallisuus kasvoi 3,4 prosenttia 21,4 miljardiin euroon.

Tulos

Varallisuudenhoidon tuotot kolmannelta neljännekseltä olivat 120 miljoonaa euroa, lisäystä edellisneljänneksestä 7 miljoonaa euroa. Kulut kasvoivat hieman, kun toiminnan aktiivisuuteen perustuvien erien osuus kasvoi. Varallisuudenhoidon tuotetulos parani edelleen ja oli 48 miljoonaa euroa.

Henkivakuutuksen tuotetulos laski 17 prosenttia edellisneljänneksen korkealta tasolta, mutta on edelleen hyvä, 43 miljoonaa euroa, mikä kertoo uuden liiketoimintamallin luomasta vakaudesta. Konsernin henkivakuutustoiminnan arvostuserot ja varaukset olivat 4,6 prosenttia sitoumuksista, kun niitä edellisneljänneksen lopussa oli 4,8 prosenttia sitoumuksista.

Volyymit, uudet sijoitukset ja marginaalit

	Yhteensä			Tanska		Suomi		Norja		Ruotsi	
	7-9 2003	7-9 Uudet sij.	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003
Miljardia euroa											
Asiakas-/markkinakohtaiset tiedot											
Henkilöasiakkaille suunnatut rahastot											
Pohjoismaissa	30,4	1,1	28,2								
Private banking -asiakkaat Pohjoismaissa	21,5	0,7	20,5								
Private banking- ja rahastoasiakkaat Euroopassa	10,3	0,7	9,4								
Yhteisöasiakkaat	21,4	-0,1	20,7								
Henki- ja eläkevakuutus	23,4	0,0	23,1								
Yhteensä	107,0	2,4	101,9								
Yksikkökohtaiset tiedot											
Sijoitusrahastot, volyymit ¹	38,4		35,6	12,1	11,6	5,1	4,8	1,3	1,2	15,3	14,3
Investment Management, volyymit ²	70,4		67,4								
Sijoitusrahastomarginaali, % ³	0,98		0,97	0,57	0,62	1,16	1,16	0,85	0,75	1,10	1,06
Investment Management -marginaali, % ²	0,17		0,18								

¹ Mukaan lukien Pohjoismaiden ulkopuolella 3,7 miljardia euroa toisella neljänneksellä ja 4,5 miljardia euroa kolmannella neljänneksellä.

² Sisältää Nordean sijoitusrahastot ja konsernin omat henki- ja eläkevakuutusvarat.

³ Tanskan marginaalit ovat nettomarginaaleja ja muiden maiden marginaalit bruttomarginaaleja (ennen rahastojen hallinnointikuluja).

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin – varallisuudenhoito

	7-9 2003	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002
Miljoonaa euroa					
Tuotot	120	113	106	113	109
Kulut	-45	-44	-48	-51	-49
Jakelukulut	-27	-27	-27	-24	-25
Tuotetulos	48	42	31	38	35
<i>josta vähittäispankin osuus</i>	<i>22</i>	<i>19</i>	<i>15</i>	<i>19</i>	<i>15</i>
Kulu/tuotto-suhde, %	60	63	70	67	68
Hoidossa oleva varallisuus, miljardia euroa	107	102	95	96	93
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	804	829	838	853	856

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin – henkivakuutus

Miljoonaa euroa	7-9 2003	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002
<i>Perinteinen henkivakuutus</i>					
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	370	461	499	595	381
Vakioitu sijoitustoiminnan tulos ¹	236	247	250	284	285
Maksetut korvaukset ja varausten muutos	-532	-626	-636	-770	-511
Vakuutustoiminnan liikekulut	-24	-28	-27	-30	-26
Oikaistu tulos¹	50	54	86	79	129
Kurssivaihteluiden vaikutus sijoitustoiminnan tulokseen	-151	297	-14	117	-435
Laskuperustekorron muutos	126	-126	-48	-83	-277
Säännösten mukainen tulos	25	225	24	113	-583
josta vakuutuksenottajien osuus	-13	-13	-8	0	-6
josta siirrot varauksiin/varauksista	28	-165	11	-51	579
Muun liiketoiminnan tulos	-1	4	-1	-4	-1
Tuotetulos ennen jakelukuluja	39	51	26	58	-11
<i>Sijoitussidonnaiset vakuutukset</i>					
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	87	87	100	127	84
Tuotetulos ennen jakelukuluja	7	4	-1	-7	2
<i>Yhteensä</i>					
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	457	548	599	722	465
Tuotetulos ennen jakelukuluja	46	55	25	51	-9
Vähittäispankin jakelukulut	-3	-3	-3	-3	-2
Tuotetulos²	43	52	22	48	-11
josta vähittäispankin osuus	3	15	9	41	16
Joukkolainat	15 125	15 004	14 837	14 551	12 945
Osakkeet	2 953	2 921	2 391	2 524	3 543
Kiinteistöt	2 021	2 007	1 999	2 041	1 908
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	3 275	3 147	2 890	2 974	2 827
Sijoitukset yhteensä	23 374	23 079	22 117	22 090	21 223
Sijoitusten tuotto, % ³	0,4	3,3	1,4	2,7	-0,8
Vastuovelka	22 474	22 140	21 302	21 370	20 585
josta arvostuserot ja varaukset	842	869	535	551	508
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta) ⁴	1 014	1 008	1 011	1 013	966

¹Säännösten mukaisessa raportoinnissa sijoitukset arvostetaan markkina-arvoon, minkä vuoksi lyhytaikaiset kurssivaihtelut vaikuttavat tulokseen. Vakioitu sijoitustoiminnan tulos on laskettu henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden pitkän aikavälin tuotto-odotuksen mukaan.

²Konsernin tuloslaskelmassa esitetystä henkivakuutustoiminnan tuloksesta on vähennetty vähittäispankille maksetut palkkiot. Tässä taulukossa esitetystä tuotetuloksesta näitä palkkioita ei ole vähennetty, sillä ne lisäävät konsernin tulosta.

³Ilman sijoitussidonnaisten vakuutusten vaikutusta.

⁴Henkilöstömäärään lisäys vuoden 2002 kolmannelta neljännekseltä alkaen aiheutui aikaisemmin vahinkovakuutuksen liiketoiminta-alueeseen sisältyneiden yhteisten toimintojen siirtymisestä henkivakuutustoimintaan.

Konsernin varainhallinta

- **Markkinoilla uskottiin talouskasvuun**
- **Joukkolainasalkusta tappioita keskipitkien ja pitkien korkojen nousun seurauksena**
- **Osakekaupasta hyvä tulos**

Konsernin varainhallinta vastaa konsernin omista sijoituksista ja muuhun kuin vakuutustoimintaan liittyvästä riskitradingistä sekä konsernin varainhankinnasta ja taseriskien hallinnasta.

Markkinat

Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla uskottiin kolmannella neljänneksellä yleisesti talouden elpymiseen.

Korot nousivat kaikkialla maailmassa ja osakemarkkinat kehittyivät myönteisesti lähes koko neljänneksen ajan. Kehitys kääntyi laskuun neljänneksen lopulla, kun Yhdysvaltain työllisyyskehitys tuotti pettymyksen ja G7-maat antoivat lausunnon maailmantalouden epätasapainosta.

Liiketoiminta

Pohjoismaiset keskuspankit ovat ottaneet käyttöön Scandinavian cash pool -järjestelmän, jossa pohjoismaiset pankit voivat käyttää päivän sisällä vakuuksia joustavasti siirtämättä varoja maasta toiseen. Järjestelmä on tärkeä uusi väline Nordean maksuvalmiuden hallinnassa.

Varainhankintaan liittyvä toiminta lopetettiin Lontoon konttorissa.

Syyskuun lopussa konsernin varainhallinnan kaupankäyntipositioihin sisältyvä korkoriski oli 122 miljoonaa euroa olettaen, että markkinakorot muuttuisivat samansuuntaisesti yhdellä prosenttiyksiköllä. Edellisneljänneksen lopussa vastaava riski oli 96 miljoonaa euroa.

Osakeriski VaR:na mitattuna oli neljänneksen lopussa 55 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksen lopussa oli 43 miljoonaa euroa. Lukuun sisältyvät kaikki noteeratut ja noteeraamattomat osakkeet sekä sijoitukset yksityisiin osakerahastoihin.

Tulos

Kolmannen neljänneksen liikevoitto oli 35 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksellä oli 91 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tulos oli 27 miljoonaa euroa, kun se toisella neljänneksellä oli 75 miljoonaa euroa.

Korkosijoituksista syntynyt tappio oli 6 miljoonaa euroa. Vuoden toisella neljänneksellä niistä saatiin 57 miljoonaa euroa voittoa. Syynä korkosijoitusten heikkoon kehitykseen oli keskipitkien ja pitkien korkojen nousu.

Osakemarkkinoiden myönteinen kehitys paransi osakesijoitusten tuottoa, joka nousi 33 miljoonaan euroon edellisneljänneksen 18 miljoonasta eurosta.

Konsernin varainhankinnan liikevoitto oli 8 miljoonaa euroa (16 miljoonaa euroa).

Liikevoitto toiminnoittain

Miljoonaa euroa	Yhteensä		Konsernin sijoitukset				Konsernin varainhankinta	
			Kiinteätuoitoiset arvopaperit		Osakesalkut		7-9 2003	4-6 2003
	7-9 2003	4-6 2003	7-9 2003	4-6 2003				
Tuotot			-3	60	33	19	17	24
Kulut			-3	-3	0	-1	-9	-8
Liikevoitto ilman sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja	8	16					8	16
Sijoitustoiminnan tulos	27	75	-6	57	33	18		
Liikevoitto	35	91						

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	7-9 2003	4-6 2003	1-3 2003	10-12 2002	7-9 2002
Liikevoitto, miljoonaa euroa	35	91	58	27	31
Kulu/tuotto-suhde, %	20	8	12	23	22
Joukkolainat, miljoonaa euroa	15 409	15 560	16 778	12 061	14 154
Osakkeet, miljoonaa euroa	441	404	464	476	499
Sijoitukset yhteensä, miljoonaa euroa	15 850	15 964	17 242	12 537	14 653
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	98	98	100	96	98

Keskiviikkona 29. lokakuuta 2003

Lars G Nordström
Konsernijohtaja

- Puhelinkonferenssi, jossa on paikalla johdon edustajia, pidetään 29. lokakuuta 2003 klo 18.00 Ruotsin aikaa. (Puhelinkonferenssiin voi osallistua soittamalla numeroon +44 (0)20 7162 0183 (password Nordea) 10 minuuttia ennen tilaisuuden alkua.)
- Tämä osavuositarkastus on saatavana Internetistä osoitteesta www.nordea.com.
- Internetistä on saatavana myös tähän osavuositarkastukseen liittyvä graafinen esitys.

Lisätietoja:

Arne Liljedahl, konsernin talousjohtaja	+46 8 614 7996	
Sigurd Carlsen, sijoittajasuhteet	+46 8 614 7852	(tai +46 70 204 9878)
Ella Laurikkala, konserniviestintä	(09) 165 42653	(tai 050 66 840)

Tapahtumat vuonna 2004:

Tilinpäätös vuodelta 2003 julkistetaan 18. helmikuuta.

Varsinainen yhtiökokous pidetään 31. maaliskuuta.

Osavuositarkastus tammi-maaliskuulta 2004 julkistetaan 28. huhtikuuta.

Osavuositarkastus tammi-kesäkuulta 2004 julkistetaan 18. elokuuta.

Osavuositarkastus tammi-syyskuulta 2004 julkistetaan 27. lokakuuta.

Tämä tiedote julkistetaan myös ruotsiksi, norjaksi, tanskaksi ja englanniksi. Jos erikielisten tekstien välillä on epäkohdankäsitteitä, englanninkielinen teksti on oikea.

Tilintarkastajat eivät ole tarkastaneet tätä osavuositarkastusta.

Nordea AB
Hamngatan 10
SE-105 71 Stockholm

Puh: +46 8 614 7800

Rekisterinumero 556547-0977

www.nordea.com

Säännösten mukainen tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	Liite	7-9 2003	7-9 2002	1-9 2003	1-9 2002
Korkotuotot		2 361	2 674	7 252	7 781
Korkokulut		-1 462	-1 703	-4 477	-4 985
Rahoituskate		899	971	2 775	2 796
Osinkotuotot		6	6	42	33
Palkkiotuotot ja -kulut		393	379	1 128	1 170
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	1	101	34	283	177
Liiketoiminnan muut tuotot		33	58	160	127
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		1 432	1 448	4 388	4 303
Hallintokulut:					
Henkilöstökulut		-520	-521	-1 577	-1 534
Muut hallintokulut		-319	-358	-1 007	-1 082
Poistot ja arvonalennukset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä		-68	-83	-215	-240
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-907	-962	-2 799	-2 856
Tulos ennen luottotappioita		525	486	1 589	1 447
Luottotappiot, netto	2	-101	-54	-249	-172
Saamisen turvaamiseksi hankitun omaisuuden arvonmuutokset	2	12	-12	-30	-13
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta		10	4	43	36
Liikevoitto, pankkitoiminta		446	424	1 353	1 298
Liikevoitto, vakuutustoiminta	3	35	-22	92	-186
Liikevoitto		481	402	1 445	1 112
Eläkekulujen oikaisu		-11	-123	-16	-283
Verot		159	-86	-139	-265
Vähemmistöosuus		-1	0	-2	0
Tilikauden tulos		628	193	1 288	564
Osakekohtainen tulos, euroa		0,21	0,07	0,44	0,19
Osakekohtainen tulos (laimennusvaikutuksen jälkeen), euroa		0,21	0,07	0,44	0,19

Säännösten mukainen tase, kauden lopussa

	Liite	30.9. 2003	31.12. 2002	30.9. 2002
Vastaavaa, miljoonaa euroa				
Saamiset luottolaitoksilta		24 900	23 496	21 064
Luotonanto	4	148 688	145 740	147 252
Joukkolainat ja muut korolliset arvopaperit		30 185	28 166	30 350
Osakkeet ja osuudet		658	596	687
Tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeet		443	538	528
Vakuutustoiminnan varat ¹		22 597	21 534	21 358
Aineettomat hyödykkeet		2 154	2 427	2 392
Aineelliset hyödykkeet		1 309	1 874	1 894
Muut pankkitoiminnan varat ¹		29 746	25 248	26 251
Vastaavaa yhteensä		260 680	249 619	251 776
¹ josta sijoitukset, joissa riski on asiakkailta ja vakuutusentittajilla.		6 144	5 872	5 624
Vastattavaa, miljoonaa euroa				
Velat luottolaitoksille		25 151	25 962	31 112
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle		92 928	94 177	92 556
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		66 818	61 858	64 558
Vakuutustoiminnan velat		21 583	20 218	20 108
Pakolliset varaukset ja muut velat, pankkitoiminta		36 252	29 369	26 286
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		5 400	6 128	5 593
Vähemmistöosuus		9	10	18
Oma pääoma		12 539	11 897	11 545
Vastattavaa yhteensä		260 680	249 619	251 776
Omien velkojen vakuudeksi asetettu omaisuus		9 220	9 942	10 750
Vastuuitoumukset		14 314	15 576	15 316
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset		1 292 681	1 136 142	1 214 085

Oman pääoman muutokset

Miljoonaa euroa	2003			2002		
	Sidottu oma pääoma	Vapaa oma pääoma	Yhteensä	Sidottu oma pääoma	Vapaa oma pääoma	Yhteensä
Oma pääoma kauden alussa	6 056	5 841	11 897	6 051	5 768	11 819
Osinko		-673	-673		-682	-682
Vaihtovelkakirjojen vaihto osakkeiksi			-	14		14
Omat osakkeet ^{1,2}		-2	-2		-184	-184
Muuntoerot	44	-15	29	18	-4	14
Tilikauden tulos		1 288	1 288		564	564
Oma pääoma 30. syyskuuta	6 100	6 439	12 539	6 083	5 462	11 545

¹ Kaupankäyntisalkussa olevien ja Tanskan sijoitustalletuksien salkkuun sisältyvien Nordean osakkeiden lukumäärän muutos. Näitä osakkeita oli syyskuun 2003 lopussa 3,1 miljoonaa (2,7 miljoonaa joulukuun 2002 lopussa).

² Nordean omien osakkeiden hankintaohjelmaan liittyvien osakkeiden lukumäärä oli syyskuun 2003 lopussa 57,0 miljoonaa (57,0 miljoonaa vuoden 2002 lopussa). Yhtiökokous päätti alentaa osakepääomaa 22 593 410,56 eurolla. Osakepääoman alennus hyväksyttiin lokakuun 2003 alussa ja se tehdään mitätöimällä vastikkeetta osakkeita. Omien osakkeiden keskimääräinen lukumäärä oli 59,4 miljoonaa tammi-syyskuussa 2003 (33,0 miljoonaa tammi-joulukuussa 2002).

Rahoituslaskelma

	1-9 2003	1-9 2002
Miljoonaa euroa		
Varsinaisen liiketoiminnan kassavirta ennen varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutosta	1 761	1 774
Varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutos	-9 958	-3 412
Varsinaisen liiketoiminnan kassavirta	-8 197	-1 638
Investointien kassavirta	779	1 202
Rahoitustoiminnan kassavirta	3 552	2 192
Kauden kassavirta	-3 866	1 756
Likvidit varat kauden alussa	8 484	8 323
Likvidit varat kauden lopussa	4 618	10 079

Tilinpäätösperiaatteet

Tässä osavuositarkastuksessa on noudatettu Ruotsin kirjanpitoneuvoston osavuositarkastuksia koskevaa suositusta (RR20), Ruotsin luottolaitosten ja sijoituspalveluyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevaa lakia sekä Ruotsin rahoitustarkastuksen määräyksiä.

Tilinpäätösperiaatteet ja laskentatavat ovat olennaisilta osiltaan samat kuin Nordean vuoden 2002 tilinpäätöksessä.

Vaihtokurssit

	1-9 2003	1-9 2002
1 euro = ... Ruotsin kruunua		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	9,1808	9,1522
Tase (kurssi kauden lopussa)	8,9625	9,1516
1 euro = ... Tanskan kruunua		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,4283	7,4306
Tase (kurssi kauden lopussa)	7,4256	7,4274
1 euro = ... Norjan kruunua		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,9138	7,5769
Tase (kurssi kauden lopussa)	8,1840	7,3415
1 euro = ... Puolan zlotya		
Tuloslaskelma (keskikurssi)	4,3306	3,8041
Tase (kurssi kauden lopussa)	4,6227	4,0926

Liitteet

	7-9 2003	7-9 2002	1-9 2003	1-9 2002
Liite 1 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot , miljoonaa euroa				
Toteutuneet voitot/tappiot				
Osakkeet/osuudet ja muut osakesidonnaiset erät	51	12	55	44
Korolliset arvopaperit ja muut korkosidonnaiset erät	-75	-74	4	-30
Muut	39	19	32	9
	15	-43	91	23
Toteutumattomat voitot/tappiot				
Osakkeet/osuudet ja muut osakesidonnaiset erät	23	-47	28	-75
Korolliset arvopaperit ja muut korkosidonnaiset erät	18	59	186	34
Muut	-7	0	-9	0
	34	12	205	-41
Valuuttatoiminnan nettotuotot	52	65	-13	195
Velan lunastus	0	0	0	0
Yhteensä	101	34	283	177
Liite 2 Luottotappiot, netto , miljoonaa euroa				
<i>Saatavakohtaisesti arvostetut saamiset</i>				
Toteutuneet luottotappiot	-137	-120	-450	-241
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty luottotappiovaraus	95	108	325	199
Tilikauden aikana tehdyt luottotappiovaraukset	-175	-166	-525	-458
Palautukset toteutuneista luottotappioista	41	21	96	69
<u>Luottotappiovarausten peruutukset</u>	82	85	291	246
Luottotappiot saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista, netto	-94	-72	-263	-185
<i>Yleiset luottotappiovaraukset</i>				
Yleisten luottotappiovarausten purku / uudet yleiset luottotappiovaraukset	-11	16	-4	5
<i>Saatavaryhmäkohtaisesti arvostetut saamiset</i>				
Toteutuneista tappioista kirjatut luottotappiot	0	-3	0	-12
Palautukset toteutuneista luottotappioista	0	5	0	12
<u>Luottotappiovarausten purku / uudet luottotappiovaraukset</u>	1	0	2	3
Luottotappiot saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista, netto	1	2	2	3
<i>Maariskivaraus</i>				
Maariskivarausten purku / uudet maariskivaraukset	2	1	13	6
<i>Vastuusitoumukset</i>				
Luottotappiot takauksista ja muista vastuusitoumuksista, netto	1	-1	3	-1
Luottotappiot, netto (säännösten mukainen tuloslaskelma)	-101	-54	-249	-172
Saamisen turvaamiseksi hankitun omaisuuden arvonmuutokset	12	-12	-30	-13
Luottotappiot, netto (liiketoiminta-alueisiin perustuva tuloslaskelma)	-89	-66	-279	-185

	7-9 2003	7-9 2002	1-9 2003	1-9 2002
Liite 3 Liikevoitto, vakuutustoiminta, miljoonaa euroa				
Vahinkovakuutus				
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-	-	-	841
Sijoitustoiminnan tuotot	-	-	-	64
Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-	-	-	-698
Vakuutustoiminnan liikekulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-	-	-	-249
Vakuutustoiminnan tulos	-	-	-	-42
Sijoitustoiminta				
Korot ym.	-	-	-	70
Toteutuneet ja toteutumattomat myyntivoitot	-	-	-	-35
Sijoitustoiminnan kulut	-	-	-	-4
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-	-	-	-67
Sijoitustoiminnan tulos	-	-	-	-36
Tulos ennen veroja, vahinkovakuutus	-	-	-	-78
Henki- ja eläkevakuutus				
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	434	439	1 522	1 675
Korvauskulut, maksetut korvaukset ja varausten muutokset	-549	-523	-2 207	-1 447
Asiakashyvitystasausvastuun muutos	18	548	-103	825
Vakuutustoiminnan liikekulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-34	-36	-109	-115
Sairaus- ja tapaturmavakuutustoiminnan vakuutustekninen tulos	-3	-2	-2	-6
Sijoitustoiminta				
Tuotot kiinteistöomaisuudesta	29	26	91	95
Korot ym.	204	81	616	404
Toteutuneet ja toteutumattomat myyntivoitot	-55	-585	386	-1 547
Sijoitustoiminnan kulut	-3	-6	-12	-16
Eläkkeistä maksettava vero ym.	-1	46	-73	90
Tulos ennen veroja, henki- ja eläkevakuutus	40	-12	109	-42
Liikevoitto ennen konsernioikaisuja	40	-12	109	-120
Vahinkovakuutustoiminnan myynti	-	-4	-	-44
Konsernioikaisut (liikearvopoisto)	-5	-6	-17	-22
Liikevoitto, vakuutustoiminta	35	-22	92	-186

Liite 4 **Luotonanto**

Luottosalkku, miljoonaa euroa	30.9.2003			31.12.2002		
	Luotonanto yhteensä	Epävarmat saamiset, netto	Varaukset	Luotonanto yhteensä	Epävarmat saamiset, netto	Varaukset
Yritykset	82 075	630	1 697	85 089	890	1 764
Henkilöasiakkaat	63 544	210	374	57 929	213	383
Julkisyhteisöt	3 069	4	1	2 722	4	6
Yhteensä	148 688	844	2 072	145 740	1 107	2 153

	30.9. 2003	31.12. 2002	30.9. 2002
Epävarmat saamiset, miljoonaa euroa			
Epävarmat saamiset, brutto	2 916	3 260	3 136
Luottotappiovaraukset josta	-2 072	-2 153	-2 290
varaukset saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista	-1 624	-1 698	-1 834
varaukset saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista	-64	-64	-79
yleiset luottotappiovaraukset	-384	-391	-377
Epävarmat saamiset, netto	844	1 107	846
Luottotappiovaraukset / epävarmat saamiset, brutto, %	71	66	73
Epävarmat saamiset, netto, %:ia luotonannosta	0,6	0,8	0,6

Saamisen turvaamiseksi hankittu omaisuus, miljoonaa euroa

	30.9. 2003	31.12. 2002	30.9. 2002
Osakkeet ja osuudet	38	26	22
Kiinteistöomaisuus	2	2	3
Muut	1	1	1
Yhteensä	41	29	26

Liite 5 **Vakavaraisuus**

	30.9. 2003	31.12. 2002	30.9. 2002
Ensisijainen oma pääoma, miljoonaa euroa	10 198	9 612	9 526
Vakavaraisuuspääoma, miljoonaa euroa	13 244	13 364	12 367
Riskisijoitukset (pankkitoiminta), miljardia euroa	135	135	137
Ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista, %	7,5	7,1	7,0
Vakavaraisuussuhde, %	9,8	9,9	9,0

Liite 6 **Johdannaissopimukset**

Miljoonaa euroa 30.9.2003	Korko- johdannaiset		Osake- johdannaiset		Valuutta- johdannaiset		Muut johdannaiset	
	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo
Positiivinen arvo	13 954	13 726	353	220	5 698	5 591	56	32
Negatiivinen arvo	13 351	13 155	293	197	7 142	6 894	95	58